

اصول خدمات بهداشتی

مؤلفین:

دکتر حسین شجاعی تهرانی
(پزشک عمومی و MPH)

دکتر عزیز رضاپور
(استادیار دانشگاه علوم پزشکی ایران)

دکتر فرید عبادی فردآذر
(استاد دانشگاه علوم پزشکی ایران)

دکتر مرتضی منصوریان
(استادیار دانشگاه علوم پزشکی لرستان)

M.H.R.C

مرکز تحقیقات مدیریت و اقتصاد سلامت

مرکز تحقیقات علوم مدیریت و اقتصاد سلامت، دانشگاه
علوم پزشکی ایران، تهران - ایران
اسفندماه ۱۳۹۲

عنوان و نام پدیدآور	اصول خدمات بهداشتی / مولفین فرید عبادی فردآذر... [و دیگران] ؛ [برای] مرکز تحقیقات علوم مدیریت و اقتصاد سلامت دانشگاه علوم پزشکی ایران
مشخصات نشر	تهران: عبادی فر، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	۲۶۶ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک	۱۴۰۰۰ ریال: 978-964-814-734-6
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	مولفین فرید عبادی فردآذر، حسین شجاعی تهرانی، مرتضی منصوریان، عزیز رضایور.
یادداشت	کتابنامه: [۲۶۲] - ۲۶۶؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	بهداشت همگانی - خدمات
موضوع	بهداشت - برنامه ریزی
موضوع	سلامت پروری - برنامه ریزی
شناسه افزوده	عبادی فردآذر، فرید، ۱۳۲۹ -
شناسه افزوده	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران. مرکز تحقیقات علوم مدیریت و اقتصاد سلامت
رده بندی کنگره	۱۳۹۳۸۵۲۵ / الف۶
رده بندی دیویی	۶۱۳/۲۴
شماره	۲۳۱۸۰۱
کتابشناسی ملی	

(کلیه حقوق مادی و معنوی این شماره از کتاب متعلق به مرکز تحقیقات علوم مدیریت و اقتصاد سلامت دانشگاه علوم پزشکی ایران می باشد)

اصول خدمات بهداشتی
 دکتر فرید عبادی فردآذر و همکاران
 تاریخ نشر: چاپ اول، ۱۳۹۲
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 ناشر: عبادی فر
 صفحه آرا: محسن ساکنی - ۰۹۱۲۱۸۲۷۵۲۵
 شابک: 978-964-814-734-6
 قیمت: ۱۴۰۰۰ ریال
 آدرس: تهران، بالاتر از میدان ونک، خ شهید یاسمی، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی، مرکز تحقیقات علوم مدیریت و اقتصاد سلامت
 تلفن:

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: تاریخچه پزشکی و بهداشت
۱۳	مراقبت های پزشکی در دوران باستان
۱۳	پزشکی در اوایل دوره ی تاریخ
۱۶	تاریخچه پزشکی و بهداشت در سایر نقاط جهان
۱۹	پیدایش پزشکی نوین
۲۲	انواع پیشگیری
۲۳	مفاهیم بهداشت همگانی
۲۵	بهداشت برای همه در قرن بیست و یکم
۲۵	بحران در پزشکی
	فصل دوم: بهداشت در اسلام و قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
۲۷	بهداشت در اسلام
۳۰	بهداشت در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
	فصل سوم: مفهوم تندرستی و بیماری
۳۳	مقدمه
۳۴	تعبیر در مفهوم تندرستی
۳۵	تعاریف تندرستی
۳۶	ابعاد تندرستی
۳۷	طیف تندرستی
۳۷	عوامل تعیین تندرستی
۳۹	مراقبت های بهداشتی اولیه
۴۱	تعریف سازمان جهانی بهداشت از مراقبت های بهداشتی اولیه
۴۲	اصول مراقبت های بهداشتی اولیه
۴۳	اجزای مراقبت های بهداشتی اولیه
	فصل چهارم: آموزش و ارتقاء سلامت
۴۵	مقدمه
۴۵	تعاریف آموزش و ارتقاء سلامت
۴۶	اهداف آموزش سلامت از نظر سازمان جهانی بهداشت
۴۷	اصول آموزش بهداشت
۴۷	انواع برنامه های آموزش بهداشت
۴۷	طبقه بندی برنامه های آموزش بهداشت بر اساس نحوه عملکرد
۴۹	مراحل انجام برنامه های آموزش سلامت
۵۴	وظایف کارشناسان آموزش سلامت در سطوح مختلف نظام ارائه خدمات بهداشتی کشور

فصل پنجم: بهداشت خانواده

۵۷	مقدمه
۵۹	اهداف خدمات بهداشت خانواده
۷۰	سازمان دهی خدمات بهداشت خانواده

فصل ششم: محیط زیست انسان

۷۳	تعریف بهداشت محیط
۷۵	بیماری های منتقله از محیط
۷۸	راهبرد های بهداشت محیط در کنترل بیماری ها
۸۰	شرح وظایف واحد بهداشت محیط مرکز بهداشت شهرستان

فصل هفتم: بهداشت حرفه ای

۸۵	تاریخچه بهداشت حرفه ای
۸۶	اصول بهداشت حرفه ای
۸۸	فعالیت های اجرایی بهداشت حرفه ای
۹۰	نقش خانه بهداشت و مراکز بهداشتی درمانی در برنامه بهداشت حرفه ای
۹۰	خطرات محیط کار
۹۱	بیماری های شغلی

فصل هشتم: ایمن سازی و واکسیناسیون

۹۹	مقدمه
۱۰۲	اساس ایمنولوژیک واکسیناسیون
۱۰۳	عوامل تعیین کننده ایمن سازی
۱۰۴	برخی از ویژگی های واکسن های زنده، کشته شده یا ساب یونیت
۱۰۵	موارد ویژه مصرف واکسن ها
۱۰۸	ایمن سازی بعد از تماس
۱۰۸	واکسیناسیون

فصل نهم: آشنایی با بیماری های هدف گسترده ایمن سازی

۱۲۱	سرخک
۱۲۲	سرخچه
۱۲۴	اوربون
۱۲۴	بیماری سل
۱۲۷	بیماری دیفتری
۱۲۸	بیماری کزاز
۱۲۹	بیماری سیاه سرفه
۱۳۰	بیماری فلج اطفال
۱۳۱	بیماری هپاتیت ب

فصل دهم: بهداشت روان

۱۳۵	تاریخچه بهداشت روان
۱۳۶	تعریف و اهداف بهداشت روان
۱۳۷	ویژگی های افراد سالم از نظر روانی
۱۳۷	جمعیت های آسیب پذیر در بهداشت روان
۱۳۸	اهمیت بهداشت روان
۱۳۸	اولویت های بهداشت روان
۱۳۹	پیشگیری از بیماری روانی
۱۴۱	برنامه کشوری بهداشت روان

فصل یازدهم: جنبه های اقتصادی بهداشت

۱۴۳	تندرستی و دارایی
۱۴۴	ارزش پولی زندگی انسان
۱۴۶	تندرستی به عنوان یک سرمایه گذاری
۱۴۷	سلامت و اقتصاد
۱۴۸	جنبه های اقتصادی مراقبت های بهداشتی
۱۴۸	تجزیه و تحلیل اقتصادی در بخش بهداشت

فصل دوازدهم: بهداشت دهان و دندان

۱۵۵	مقدمه
۱۵۵	تاریخچه بهداشت دهان و دندان
۱۵۶	طرح ادغام بهداشت دهان و دندان در نظام مراقبت های اولیه بهداشتی درمانی
۱۵۸	شرح وظایف بهورزان و رابطین بهداشتی و کاردان های بهداشتی در رابطه با بهداشت دهان و دندان
۱۵۸	وظایف دندان پزشک یا بهداشت کار در مراکز بهداشتی درمانی روستایی و شهری

فصل سیزدهم: بهداشت دانش آموزان و مدارس

۱۵۹	مقدمه
۱۵۹	تاریخچه بهداشت مدارس در ایران
۱۶۰	ضرورت و تعریف بهداشت مدارس
۱۶۱	محورهای اصلی بهداشت مدارس

فصل چهاردهم: پزشک خانواده

۱۶۷	مقدمه
۱۶۸	محورهای اجرای برنامه پزشک خانواده
۱۶۹	کلیات برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی

فصل پانزدهم: جمعیت شناسی

۱۸۵	تعریف جمعیت و جمعیت شناسی
۱۸۵	روش کلاسیک مطالعه جمعیت

۱۸۷	روند تغییرات جمعیت جهان
۱۸۹	توزیع و ساختار جمعیت
۱۹۰	هرم سنی
۱۹۱	فعالیت و اشتغال
۱۹۲	نسبت باسوادی
۱۹۲	خانوار و بعد خانوار
۱۹۲	شاخص های جمعیتی
۱۹۸	مهاجرت
۱۹۸	مشکلات ناشی از افزایش جمعیت
۲۰۱	مراحل انتقال جمعیتی
۲۰۲	سیاست های جمعیتی
۲۰۴	تعریف و هدف تنظیم خانواده
۲۰۶	قانون تنظیم خانواده و جمعیت در جمهوری اسلامی ایران
	فصل شانزدهم: نظام ارائه مراقبت های بهداشتی و درمانی
۲۱۵	مقدمه
۲۱۵	انواع نظام های مراقبت بهداشتی
۲۲۲	ارائه کنندگان مراقبت های بهداشتی
	فصل هفدهم: حشره شناسی پزشکی
۲۲۵	مقدمه
	فصل هجدهم: سازمان های بین المللی مرتبط با سلامت
۲۳۱	مقدمه
۲۳۳	نقش سیستم ملل متحد در توسعه سلامت
۲۴۰	کمیسیون جهانی بررسی عوامل اجتماعی موثر بر سلامت
۲۴۰	سازمان های غیر دولتی مرتبط با سلامت
۲۴۱	نقش سیستم ملل متحد در توسعه سلامت در ایران
	فصل نوزدهم: سیاست های بهداشتی و برنامه ریزی بهداشت
۲۴۵	مسائل و مشکلات بخش بهداشت و درمان
۲۵۰	تنظیم سیاست های بهداشتی
۲۵۲	چرخه برنامه ریزی
	فصل بیستم: سطوح مختلف ارائه خدمات در شبکه های بهداشت و درمان ایران
۲۵۵	مقدمه
۲۵۶	سطوح نظام بهداشتی کشور جمهوری اسلامی ایران
۲۵۹	نیروی انسانی گروه پزشکی
۲۶۳	منابع و مآخذ

بنام خداوند جان و خرد

کنز این برتر اندیشه برنگذرد

پیشگفتار

خدمات بهداشتی، خدماتی هستند که در راستای حفظ و ارتقای سلامت و احیای تندرستی مردم به وسیله‌ی کارکنان متخصص بهداشتی به مردم عرضه و ارائه می‌شوند. ارائه خدمات بهداشتی در صورتی موفقیت بیشتری را به همراه خواهد داشت که دانشجویان رشته‌های مختلف گروه علوم پزشکی درک عمیقی از اهمیت این خدمات داشته باشند و مشارکت مردم در تمامی مراحل و اجزای این خدمات جلب شده و مردم مسئولیت‌های خود را در قبال سلامت خود درک نمایند. این کتاب در بردارنده‌ی تاریخچه و اصول خدمات اولیه بهداشتی و معرفی اجزای تشکیل دهنده مراقبت‌های اولیه بهداشتی و سطوح مختلف ارائه خدمات در جمهوری اسلامی ایران است. این کتاب متناسب با سرفصل‌های تعیین شده از سوی شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی برای درس اصول خدمات بهداشتی رشته

پزشکی و رشته‌های مختلف پیراپزشکی و بهداشت تدوین شدن است و در نگارش آن از آخرین آمارهای مربوط به بیماری‌های و آمارهای جمعیتی استفاده شده است. پدید آورندگان این کتاب امیدوارند که این اثر بتواند در آشنایی هرچه بیشتر دانشجویان با اصول خدمات بهداشتی و ارتقاء سلامت جامعه سودمند باشد از آنجا که هر اثر علمی در کنار نقاط قوت نقاط ضعفی هم دارد لذا نویسندگان از تمامی اساتید، صاحب‌نظران و خوانندگان درخواست می‌نمایند هرگونه نقص و کمبودی که در این کتاب ملاحظه می‌نمایند با نویسندگان در میان بگذارند تا در چاپ‌های بعد اصلاح گردد.

دکتر فرید عبادی فرد آذر